

Predikan

6 e tref. 2012, årg. 1

Psalmer: 93, 10, 656, 274, 278, 586:3-5.

Pär-Magnus Möller

Man brukar säga att man, när man predikar, rätt skall dela lag och evangelium. Alla texter man predikar över skall få bära fram både lagen; vad Gud kräver av oss – och evangeliet; vad Gud ger oss. Men när man läser dagens evangelietext får man en känsla av att lagens hårda förväntan och krav nästan gör oss förlamade – var finns evangeliet i denna text?

Faktiskt är det så att om vi tycker att lagen framställs hårt och krävande i gamla testamentet så är det ingenting mot vad lagen kräver av oss i nya testamentet.

Ibland får vi för oss att Gamla testamentet är lag rakt igenom – och att det stackars judiska folket hade en sådan tung börda då de skulle leva upp till allt Gud förväntade av dem – medan vi som lever under det nya förbundet, vi har det så lätt och skönt – Gud har inte längre några förväntningar på oss och vi kan leva hur som helst. Men så är det inte alls. Tvärt om faktiskt. När Jesus lägger ut lagens bud skärper han till dem så att man nästan måste kippa efter andan när man läser om dem. Och det är inte ens så, som vi ibland försöker trösta oss med, att Jesus bara skärper lagens bud för de skriftlärda för att liksom få dem på fall och få dem att inser att de inte kan leva upp till vad lagen egentligen kräver – nej, han är tydlig med att det gäller också oss. Det ser vi om inte annat i dagens evangelietext: *Om inte er rättfärdighet överträffar de skriftlärdas och Fariséernas, så kommer ni inte in i himmelriket.* Både Fariséerna och de skriftlärda var ytterst noga med att hålla buden – de var inte alls de hycklare som vi ibland föreställer oss – de var fromma människor. Som knorr på det hela säger Jesus på ett annat ställe: Var fullkomliga så som er Fader i himmelen är fullkomlig.

Försöker Jesus driva med oss? Vill han att vi skall misströsta och känna oss värdelösa? Eftersom han vet vad som är i människan borde han väl veta att ingen förmår leva upp till lagens bud. Säger han detta då bara av pedagogiska skäl – eller vad menar han?

Jag tror att vi måste börja i heligheten. Guds lag är helig eftersom Gud är helig. Vi har svårt med det begreppet eftersom vi gärna snuttifierar Gud och gör honom till en nallebjörn som vi kan gråta ut vid när det är svårt. Men Gud är helig. All hans vilja är okuvlig. Du kan inte rösta om Guds bud och vilja – du kan bara underordna dig dem. Detta är förstas ett väldigt omodernt sätt att tänka – en sådan diktator gör vi gärna uppror mot. Men utgångspunkten i allt kristet liv är att Gud är Gud och att Gud är helig – och vi får helt enkelt underordna oss detta faktum.

Vi kristna känner Guds helighet på ett djupare sätt än man gjorde på gamla testamentets tid. Då visste man att Gud var helig efter som han krävde offer, lydnad – och om man inte gjorde som han sade så gick det folket illa. Heligheten blev i det här sammanhanget mycket förknippat med rädsla. Guds helighet gjorde att man blev rädd för Gud – och av rädsla gjorde man vad han befalld. Vi kristna har, som sagt, sett Guds helighet på ett djupare sätt. Vi har sett att Guds helighet har två sidor: Den heliga vreden och den heliga kärleken. De hör samman.

Guds vrede över synden och allt ont som förstör hans skapelse kan vi se vid Jesu kors. På korset hänger det slutgiltiga av alla de offer som synden och ondskan kräver: Den fullkomliga människan! En enda människa, den enda människa som varit utan synd, får bära hela mänsklighetens skuld på sina axlar och gå i döden för allt ont som den onde genom Guds mänsklighet åsamkat denna värld. Och Gud låter det ske. I varje sår och piskrapp på Jesu sargade kropp kan vi ana Guds vrede – det är som om han lät piska den onde själv. Förnedring och utstötthet, förakt och hån; – det var som om hela Guds vredesskål tömdes över en enda människa – den enda oskyldiga människan. Så fruktansvärd är Guds vrede över synden. Nästan obegriplig.

Men i samma bild kan vi se Guds heliga kärlek – den kärlek som går bortom allt förstånd. Mannen på korset är ju Gud själv – det är Faderns enfödde son – hans älskade son. Det är en fasansfull paradox. Varje normalt funtad människa skälver i sitt inre när han eller hon läser om hur Abraham höjer kniven över sin son Isak för att på Guds befallning offra honom – han, Isak, som var Abrahams hela framtid och Guds löftens fullbordan. Vi ser fasan både i Abrahams och i Isaks ögon. Scenen är outhärdlig. I sista stund hindrar Gud Abraham från att utföra offret – han skulle utse någon annan sade han. Denne någon annan är inte bocken som Abraham sedan offerar utan Guds egen son. Gud tillåter tillsist kniven falla – över sin egen son – och det är obegripligt och smärtsamt på alla sätt – men än obegripligare och än smärtsammare blir det när vi inser att Gud låter kniven falla över sin egen son, för vår skull – för din skull – du som gått bort från honom i tankar, ord och gärningar sedan den dag du föddes – och för min skull som gjort precis som du.

När vi står vid korset och ser Guds offer – då ser vi rakt in i Guds blödande fadershjärta – för dig och mig. Korset; Gud heliga vrede över synden och djävulens verk – och Guds heliga självutgivande kärlek då hans offer för vår skull går bortom allt rim och reson – är så skälvande och utgivande att till och med det hårdaste stenhjärta kan beröras och börja röras av liv.

I dagens evangelietext blir vi påmind om att vi som genom dopet och tron är Kristi lärjungar faktiskt har sett Guds helighet i Kristus. Vi har sett hur Jesus har fullbordat lagen – fullkomnat den genom sin död och uppståndelse. Vi vet att livet med Gud inte handlar om att försöka göra så gott man kan – eller glida lite på lagens formuleringar så att de passar en bäst. Vi vet att Guds vilja inte handlar om en tolkningssak – vi vet att det bara finns ett ställe där vi kan få del av den fullkomlighet som vi inte själv kan leva upp till – nämligen hos Jesus, vid hans hjärta, i hans kropp, genom hans sakrament och i hans Ande. Det är bara hos honom vi kan ta emot Guds kärlek – beröras av liv och bli fullkomliga.

En människa som på Golgata kors verkligen sett Guds vrede och Guds kärlek sammanfattas i Jesu offer ser inte längre på Guds lag med rädsla. Guds lag är inget som står i vägen för relationen med Gud. Istället fylls hjärtat med en vilja till att försöka leva så heligt man kan – man vill ju bli lik honom som gav sitt liv för min skull. Man vill ju kunna försöka svara på den kärlek och nåd man fått ta emot. Möjligtvis fylls man av sorg då man märker hur svårt det är att leva upp till fullkomligheten med den skadade kropp och med det ofullkomliga sinne man har – men sådana är villkoren i denna värld. Sorgen över att inte kunna ge den älskade allt man vill kunna ge är en del av det kristna livets villkor i denna värld, men det är ändå en helt annan sak än rädslan som man känner då man inte av egen kraft kan leva upp till Guds helighets lag. I första Johannesbrevet heter det:

Rädsla finns inte i kärleken, utan den fullkomliga kärleken fördriver rädslan, ty rädsla hör samman med straff, och den som är rädd har inte nått kärlekens fullhet. Vi älskar därför att han först älskade oss (1 Joh 4:18-19).

Att leva i Jesu efterföljelse handlar inte om att leva upp till lagen och göra goda gärningar i största allmänhet. Det behöver tyvärr sägas eftersom mycket av den gamla skolans undervisning ofta handlade just om detta. Kristen tro blev en slags moralreligion där man inte fick svära, dricka, ha sex utanför äktenskapet eller dansa. Naturligtvis skall vi inte synda. Det vill inte Gud – och det vill heller inte den som sett Guds vrede och Guds kärlek på Golgata kors. Naturligtvis vill man inte fördjupa den smärta och vrede som lades på Jesus axlar. Men vi strävar inte efter att låta bli att synda eftersom vi är rädda för straffet utan för att vi inte vill åsamka den älskade mer smärta. Det är en enorm skillnad.

Hemligheten ligger i det förvandlade hjärtat. En kristen människa har ett förvandlat hjärta. Det hjärtat är inte alls utan synd – det syndar ständigt – men det är ett hjärta som i motsats till det hårda stenhjärtat vill älska Gud, vill leva som han önskar, vill bli heligt och fullkomligt. Stenhjärtat som inte vill ha med Gud att göra är ett dött hjärta – ett hjärta som bara litar på sig själv och vill bli sin egen Herre. En av ateismens största förespråkare hade sagt att han inte kunde bevisa att Gud inte fanns – men han ville inte att han skulle finnas för han ville

vara sin egen – jag tycker den meningen säger så mycket om vad det handlar om. Stenhjärtat vill inte ha med Gud att göra eftersom man antingen är rädd för honom eller känner sig utkonkurrerad av honom. Hjärta av kött vill däremot inget hellre än att slå i takt med den älskades.

Om en stund kommer vi att träda ut ur kronos – den kronologiska tiden, den världsliga tiden – och träda in i Kairos – Guds tid. Vi kommer att närvara den stund då Johannes döparen visar sina lärjungar på Jesus och säger: *Se Guds lamm som borttager världens synder*. Vi kommer att se Jesus bryta brödet och dela kalken vid skärtorsdagens kvällsmåltid – och vi kommer att sitta till bords med honom. Vi kommer att ställas inför Golgatakors och se blodet och vattnet som kommer från Jesu sida falla ner i den kalk vi alla får dela – och vi kommer att se hur hans kropp bryts sönder och ges åt var och en som vill. Vi ser Guds heliga vrede besegra döden – och vi ser hur Guds heliga kärlek får fylla vår gemenskap och våra kroppar. Så blir vi påmindra om att vi inte tillhör denna världen utan vi tillhör Herren.

Saliga är ni som är bjudna till Lammets bröllopsmåltid. Kom, allt är ordnat för er...